



Scoil Nasiúnta Naomh Peadair Polasaí Léitheoireachta Gaeilge

Réamhrá

Cuireadh an phlean seo le chéile tar éis meastóireacht scoile uile i Deireadh Fómhair 2017. D'oibríodh ar an polasaí i rith an bhliain acadúil 2018/2019 tar éis dul i gcomhairle leis na múinteoirí agus an príomhoide. Tá sé bunaithe ar curaclar Gaeilge 1999 agus saineolais na múinteoirí. Beidh an polasaí seo in úsáid go léir ó Meán Fómhair 2019 ar aghaidh agus déanfar athbhreithniú ar go tréimhsíúil.

Réasúnaíocht

I Scoil Nasiúnta Naomh Peadair feicimid cé nach bhfuil an Gaeilge an chéad teanga ag na páistí sa cheantair is cuid tábhachtach den cultúr í. Is cuid dár n-oidhreacht í agus is í an ghné is sainiúla den chultúr Gaelach í. Cuireann foghlaim na Gaeilge ar chumas an pháiste teagmháil níos dlúithe a dhéanamh leis an gcultúr sin. Is í an Ghaeilge teanga náisiúnta na hÉireann agus tá stádas bunreachtúil aici. De bharr sin tá sé riachtanach go bhfuil gach uile seans ag na páistí taithí a fháil ar an Ghaeilge chomh minic agus is féidir.

Aidhmeanna

Is iad aidhmeanna an polasaí Ghaeilge ná:

- An curaclam Gaeilge a chur i bhfeidhm sa scoil.
- Úsáid Gaeilge i measc na páistí agus na múinteoirí a chur chun cinn.
- Dearcadh dearfach i leith na Gaeilge a chothú.
- Cumas éisteachta, labhairt, léitheoireacht agus scríbhneoireacht a fhorbairt.
- Leanúnachas agus forbairt ó rang go rang a chinntiú.
- Muinín na páistí as Gaeilge a úsáid a spreagadh.

Snáitheanna agus gnéithe

Tá na naíonáin shiosireacha go dtí rang a dó ag baint úsáid as an curaclam nua 'Curaclam Teanga na Bunscoile' (2015).

Tá ábhar teagaisc agus foghlama an churaclam Gaeilge eagraithe faoi trí gné:

- Téanga ó bhéal: cumarsáid, tuiscint, fíosrú agus úsáid
- Scríbhneaoireacht cumarsáid, tuiscint, fíosrú agus úsáid
- Léitheoireacht cumarsáid, tuiscint, fíosrú agus úsáid

Snáitheanna agus Snáithaonaid

Tá rang a trí go dtí rang a sé ag baint úsáid as an curraclam 1999 ach beidh sé faoi athbreithniú nuair a bhíonn an churaclam nua 'Curaclam Teanga na Bunscoile' (2015) ar siúl go hiomlán i ngach rang.

Tá ábhar teagaisc agus foghlama an churaclam Ghaeilge eagraithe faoi cheithre shnáithe:

- Éisteacht: Ag cothú spéise, ag tuiscint teanga
- Labhairt: Ag cothú spéise, ag úsáid teanga
- Léitheoireacht: Ag cothú spéise, ag tuiscint teanga, ag úsáid teanga
- Scríbhneoireacht: Ag cothú spéise, ag úsáid teanga

Téamaí an Curaclam

Is comhthéacs iad na téamaí chun na feidhmeanna teanga a mhúineadh. Beidh an ábhar teagasc bunaithe ar na téamaí ionas go mbeadh nasc idir an fhoghlaim agus saol laethúil an pháiste. Is iad seo a leanas na téamaí:

- Mé Féin
- Sa Bhaile
- An Scoil
- Bia
- Siopadóireacht
- Caitheamh Aimsire
- Éadaí
- An Aimsir
- Ócайдí Speisialta
- An Teilifís

Straitéisí

Bainfear úsáid as na straitéisí seo a leanas ionas go mbeadh deis ag na páistí an Ghaeilge a léamh:

Bainfear úsáid as na straitéisí seo a leanas chun seans a thabhairt do na páistí an teanga a léamh;

- Tascanna agus fadhbanna
- Druileanna
- Seanfhocail
- Filíocht: rainn, dáonta, amhráin, rabhlóga, tomhais, srl.
- Agallaimh (Comhrá beirte)
- Scéalaíocht
- Acmhainní digiteach
- Póstaer

Modhanna Múinte

- Foghlaim ghníomhach
- Foghlaim chomhoibríoch
- An timpeallacht a úsáid
- Úsáid TFC
- Modh na sraithe
- Modh na ráite
- An fhoghlsprioc lánpháirtithe ábhair agus teanga
- An fhoghlsprioc tasc bhunaithe
- Scéalaíocht

- Filíocht
- Druileanna
- Tascanna agus fadhbanna
- Seanfhocail
- Úrscéal
- Gearrscéalta
- Script drámaíochta
- Cluichí leitheoireachta

Pleanáil an Mhúinteora.

Déanfaidh na múinteoirí an pleanáil seo a leanas:

- Pleanáil fad-téarmach: Scéim Blíana/scéimeanna téarma
- Pleanáil ghearr-théarmach: Scéim Coicíse
- Cuntas Míosúil ag deireadh gach mí

Clár Ama

Dar leis an Curaclam 1999/2015 caithfear Gaeilge a bheith müinte ar feadh 2 uair 30 nóiméid sna ranganna Naíonáin agus 3 uair 30 nóiméid ó Rang 1 go dtí Rang 6. Múineann na múinteoirí an snáitheanna leitheoireacht i rith gach seactaine agus bíonn na leitheoireacta bunaithe ar na téamaí.

Acmhainní

Tá chláir amháin in úsáid sa scoil ‘Abair Liom’ ó naíonáin Shoisireacha agus Shinsireacha go dtí Rang a sé. Chun tuilleadh eolais a fháil ar na leabhair a bheas in úsáid ag gach rang féach ar an forléargas.

Idirdhealú

Is é polasaí na scoile go bhfuil gach páiste páirteach sa cheacht Gaeilge. Is é an t-aon eisceacht ná páiste a fhaigheann díolúine ón Rinn Oideachais agus Scileanna. Déantar cúram den idirdhealú maidir leis na gnéithe seo a leanas den mhúinteoirreacht agus den fhoghlaim de na snáitheanna léitheoirreacht chun freastal ar shainriachtanais na pbáistí:

- Idirdhealú sna spriocanna foghlama
- Idirdhealú san ábhar
- Idirdhealú sa modheolaíocht
- Idirdhealú sna stráitéisí
- Idirdhealú sna tascanna
- Idirdhealú sa luas múinteoirreachta
- Idirdhealú trí thacaíocht bhereise
- Idirdhealú trí acmhainní

Comhthathú le Ábhair eile

Moltar an Ghaeilge a úsáid i múineadh ábhair eile an churaclam chom minic agus is féidir m. sh.

- Corpoideachas – cluichí, damhsa, srl.
- Ceol – amhráin Ghaeilge
- Matamaictic – comhaireamh, áireamh
- Amharcealaíona – péint, dath
- Drámaíocht trí Ghaeilge

Measúnú

- Dírbhreathnú an mhúinteora.
- Tascanna agus trialacha deartha ag an múinteoir.
- Bailiúchán d'obair an pháiste.
- Féinmheasúnú.
- Ceistiú.
- Léarscáiliú coincheapa.
- Scrúdaithe ranga.

Obair Bhaile

- Tugtar obair bhaile do na páistí ó Rang 2 go Rang 6.

Focail

1. Na Focail Ardmhíníochta
2. Fhonaic: Rang a hAon agus Rang a Dó
3. Focail aon siollacha: litir amháin, fuaim amháin le guta gairid caol
4. Focail Aon Siollacha
5. Samplaí Abairtí
6. Fonaic: Rang a Trí agus Rang a Ceathair
7. Focail aon siollacha: Guta, Consan, Guta
8. Focail Consan Guta Consan Consan
9. Focail Consan Consan Guta Consan
10. Fonaic: Rang a Cúig agus Rang a Sé
11. Focail Dhéshiollacha
12. ÍBainc Focail Focail Ilsiollacha

I. Na Focail Ardmhíniúchta

1. An	2. ag	3. tá	4. ar	5. agus
6. arsa	7. a	8. sé	9. bhí	10. sa
11. sí	12. siad	13. seo	14. go	15. na
16. is	17. mé	18. daidí	19. rith	20. maith
21. liom	22. níl	23. isteach	24. mamaí	25. le
26. amach	27. anois	28. dul	29. amharc	30. mór
31. ní	32. beag	33. suas	34. leis	35. mo
36. bhfuil	37. ina	38. ann	39. féach	40. é
41. léim	42. chuaigh	43. liathróid	44. súgradh	45. ó
46. chonaic	47. tú	48. do	49. tháinig	50. gáire
51. raibh	52. cat	53. gach	54. chuig	55. leat
56. teach	57. scoil	58. fear	59. thosaigh	60. sásta
61. fuair	62. cá	63. mise	64. deir	65. sin
66. chuir	67. siopa	68. ghairdín	69. thuig	70. rothar
71. ansin	72. rud	73. obair	74. leaba	75. freisin
76. atá	77. anseo	78. san	79. thit	80. síos
81. ithe	82. hata	83. páistí	84. mála	85. ach
86. sneachta	87. luí	88. orm	89. rinne	90. mhaith
91. caoineadh	92. í	93. cé	94. trí	95. trá
96. bainne	97. uisce	98. dalba	99. as	100. i
101. air	102. deas	103. mhamaí	104. beidh	105. duine
106. siúl	107. cad	108. thug	109. nua	110. madadh
111. tábla	112. duit	113. agat	114. d'ith	115. ocras
116. mhála	117. linn	118. dtí	119. abhaile	120. thóig

121. stop	122. chraann	123. ba	124. bheag	125. féin
126. teacht	127. arís	128. agam	129. slán	130. léir
131. chistin	132. ubh	133. ná	134. chodladh	135. chaith
136. leabhar	137. d'oscaill	138. ól	139. liomsa	140. d'amharc
141. béar	142. nach	143. muid	144. madra	145. cheannaigh
146. úll	147. tae	148. níor	149. leanáí	150. iad
151. iad	152. dearg	153. cuir	154. bosca	155. féidir
156. eile	157. dhaidí	158. cailín	159. doras	160. d'imigh
161. bí	162. shuigh	163. lámh	164. gasúr	165. fliuch
166. dheas	167. d'fhéach	168. bocht	169. carr	170. snámh
171. gasta	172. faoin	173. dhéanamh	174. ais	175. seomra
176. lá	177. oíche	178. Nollag	179. mbord	180. chathaoir
181. stad	182. bán	183. babaí	184. caint	185. pháirc
186. dúirt	187. phoist	188. leo	189. ghé	190. fostá
191. fóill	192. daideo	193. brioscáí	194. acu	195. teidí
196. rug	197. mamó	198. inniu	199. dána	200. capall

2. Phónaic: Rang a hAon agus Rang a Dó

Rang 1			
Fuaimeanna	Léitheoireacht	Fuaimeanna	Léitheoireacht
<p>a, á, b, c, d, e, é, f, g, h, i, í, l, m, n, o, ó, p, r, s, t, u, ú</p>	<p>Focail Ardmhíniachta I-75</p> <p>Focail CGC, GC, CG, G</p> <p>Laethanta</p> <p>Míosa</p> <p>Uimhir I-10</p> <p>An múinteoir ag léamh do na páistí (Leabhair móir, scéal ar líne)</p> <p>Timpeallacht lán cló</p>	<p>Dul siar ar na fuaimeanna ó Rang 1. éa, ia, th, ua, bh, ch, ea, mh-</p>	<p>Focail Ardmhíniachta 76- 150</p> <p>Lean ar aghaidh le focail CGC, GC, CG, G</p> <p>Dul siar ar laethanta</p> <p>Dul siar ar Míosa</p> <p>Uimhir I-20</p> <p>Abairtí simplí</p> <p>An múinteoir ag léamh do na páistí (Leabhair móir, scéal ar líne)</p> <p>Focail ó Réaltaí Litriú</p> <p>Timpeallacht lán cló</p>

3. Focail aon siollacha: litir amháin, fuaim amháin le guta gairid caol

Focail aon siollacha: litir amháin, fuaim amháin le guta gairid caol

cat	mob	cur	cic
cam	gob	muc	mic
cab	bob	bus	nic
lab	bod	gur	lig
cab	poc	dar	mil
jab	go	tar	fir
cad	do	mar	im
fad	don	a	le
fud	nod	na	in
rud	log	an	ina
rug	gol	gan	i
gur	mo	am	
cac	mol	um	
bac			
mac			

4. Focail Aon Siollacha

Focail aon siollacha: litir amháin, fuaim amháin				
Le guta fada leathan			le guta fada caol	
tá	mór	lúb	cé	píb
dá	ón	cúl	mé	ríl
á	ó	rún	é	rím
cá	mó	túr	cén	mín
lá	nó	dún	gé	mír
lár	vól	mú	hé	jíp
lán	lón	zú	í	
dán	fón	tú	níl	
rá	cón	rún	ní	
rás	rón	mún		
ár				
nár				
václ				

5. Samplaí Abairtí

Samplaí Abairtí

Tá lón ag an rón mór.
Tá mé ag dul chuig an zú sa jíp.
Tá cón agam don lón.
Tá Cat agus Muc ag cur Gé sa jíp.
Tá lúb ar lár.
Tá Lúlú ar an trá.
Tá tú sa zú.
Tá Úna ar an trá.
Is mór an lón atá ag an rón.
Tá cón mór ag an rón dá lón.
Sin í Úna sa jíp.
Tá fón ag an rón.
Tá rún ag rón.
Cén rún é sin?
Cad é atá rón a rá?
Tá dán ag Pól.
Ná bac le mac an rí.
Ná dún an zú.
Tá an cat is mó sa zú.
Tá túr mór ard sa dún.
Tá lón mór ag Muc, dar le Cat.
Tá cón cam ag rón.
Tá an zú sin lán le cat.
Tá mac mór ag Pól.
Tá an bus sin mór ar fad.

6. Fonaic: Rang a Trí agus Rang a Ceathair

Rang 3		Rang 4	
Fuaimeanna	Léitheoiracht	Fuaimeanna	Léitheoiracht
Dul siar ar na fuaimeanna go léir	<p>Focail Ardmhíniochta 151-200</p> <p>Dul siar ar na focail ardmhíniochta go léir</p> <p>Focail CGC, GC, CG, GCC, GGCC, CCG, CCGC</p> <p>Abairtí agus ailt níos chastaí</p> <p>Léamhthuiscent</p> <p>A gcuid obair féin agus páistí eile</p> <p>Leabhar léitheoirachta ranga (múinteoir ag éisteacht leis an léitheoiracht 2-3 uair sa seachtain)</p> <p>Focail ó Réaltaí Litriú</p> <p>Timpeallacht lán cló</p>	Ní bhaineann sé	<p>Dul siar ar na focail ardmhíniochta go léir</p> <p>Lean ar aghaidh le focail CGC, GC, CG, GCC, GGCC, CCG, CCGC</p> <p>Abairtí agus ailt níos chastaí</p> <p>Léamhthuiscent</p> <p>A gcuid obair féin agus páistí eile</p> <p>Leabhar léitheoirachta ranga (múinteoir ag éisteacht leis an léitheoiracht 2-3 uair sa seachtain)</p> <p>Focail ó Réaltaí Litriú</p> <p>Timpeallacht lán cló</p>

7. Focail aon siollacha: Guta, Consan, Guta

Focail GCG (Guta Consan Guta)	Focail CCG (Consan Consan Guta)
ort	grá
ord	trá
olc	crá
art	plá
arc	spá
alt	stá
ard	tlú
	brú
	clú
	crú

8. Focail Consan Guta Consan Consan

Focail CGCC (Consan Guta Consan Consan)		
carn	port	folc
cart	gort	dorn
tart	corc	sorn
calc	cosc	sonc
lasc	dorc	gonc
masc	torc	pulc
Cásc	forc	bulc
marc	bord	sult
bard	tost	punt
banc	post	
man	folt	

9. Focail Consan Consan Guta Consan

Focail CCGC (Consan Consan Guta Consan)				
blas	tram	blár	slog	smug
plab	crap	prás	clog	smut
plac	fras	stát	scol	club
brat	srac	slán	frog	pluc
stad	sram	clár	froc	blub-blub
pras	scar	stán	glob	glug
pram	snap	smál	grod	trup
glas	snag	spád	trom	truc
glan	snas	spás	broc	plúr
glac	slad	spág	stop	blús
grad	slam	grág	stoc	clón
graf	slap	tlás	bloc	srón
gram	clab		plob	brón
	slat		plod	
	dram			

10. Rang a Cúig agus Rang a Sé

Rang 5	Rang 6
Léitheoiréacht	Léitheoiréacht
<ul style="list-style-type: none"> Lean ar aghaidh le focail CGC, GC, CG, GCC, GGCC, CCG, CCGC Focail ilsiollacha Abairtí agus ailt níos chastaí Léamhthuiscint A gcuid obair féin agus páistí eile Leabhar léitheoiréachta ranga (múinteoir ag éisteacht leis an léitheoiréacht 2-3 uair sa seachtain) Focail ó Réaltaí Litriú Timpeallacht lán cló 	<ul style="list-style-type: none"> Lean ar aghaidh le focail CGC, GC, CG, GCC, GGCC, CCG, CCGC Lean ar aghaidh le focail ilsiollacha Abairtí agus ailt níos chastaí Léamhthuiscint A gcuid obair féin agus páistí eile Leabhar léitheoiréachta ranga (múinteoir ag éisteacht leis an léitheoiréacht 2-3 uair sa seachtain) Focail ó Réaltaí Litriú Timpeallacht lán cló

II. Focail Dhéshiomlacha

Focail Dhéshiomlacha					
Atá	urlár	óstán	fada	cuma	údar
amú	casúr	sparán	dáta	muca	galar
urú	colúr	brádán	dara	púca	tobar
tosú	nádúr	scadán	dona	taca	slupar
tarlú	cultúr	camán	cáca	dalta	slapar
scrúdú	gasúr	mórán	falsa	dúnta	cogar
socrú	patrún	gobán	gasta	gorta	tugtar
ardú	cartún	portán	ina	masla	scáfar
gortú	colún	bolcán	bata	banda	fócas
mamó	galún	dornán	hata	brogsna	ocras
júdó	botún		lofa	crosta	sonas
	compás		tusa	marla	agus
	bunús		gafa	sásta	cógas
	ómós		acra	gúna	costas
			dráma	guta	mórtas
			planda	stoca	solas
			glasra	tábla	turas
			sampla	pláta	doras
			mata	pluca	córas
			ráca	pluma	focal
			crúba	rópa	pobal
			smuga	cosa	anal
			sula	móra	anam
			mura	arsa	gradam
			fógra	arda	sagart
			garda	práta	clogad
			fosta	grúpa	clár
			cúpla	campa	Nollag
			blasta	trasna	sonrasc
			bosca	dánta	flocas
			casta	altra	ansin
			consan		

12. Bainc Focail Focail Ilsiollacha

Focail Thrí shiollacha +

banaltra	amadán	morálta
galánta	lapadán	platanam
macánta	údarás	macarón
ábalta	comórtas	folúntas
Sasana	bómanta	maratón
compántas	altramas	folcadán
cúlsolas	barántas	
cúldoras	platapus	

Na Briathra

Rang a Trí

- Ba chóir go gcuircí ar chumas na páistí na rialacha san Aimsir Chaite a chuir leis sa chéad réimniú, sa dara réimniú agus sna briathra neamhrialta.

Rang a Ceathair

- Críochnaigh an Aimsir Chaite ar fad i.e. na briathra ar an liosta tagartha.
- Dul siar ar na rialacha don Aimsir Chaite.
- 30 briathra bunúsach san Aimsir Fháistineach
- Ba chóir go gcuircí ar chumas na páistí na rialacha san Aimsir Fháistineach a chuir leis sa chéad réimniú, sa dara réimniú agus sna briathra neamhrialta.

Rang a Cúig

- Dul siar ar na briathra san Aimsir Chaite.
- Deireadh a chur leis an Aimsir Fháistineach agus dul siar orthu.
- 30 briathra bunúsach san Aimsir Láithreach.
- Ba chóir go gcuircí ar chumas na páistí na rialacha san Aimsir Fháistineach a chuir leis sa chéad réimniú, sa dara réimniú agus sna briathra neamhrialta.

Rang a Sé

- Críochnaigh na briathra san Aimsir Láithreach.
- Dul siar ar an Aimsir Chaite, an Aimsir Láithreach agus an Aimsir Fháistineach.
- Cleachtadh a dhéanamh ag úsáid na aimsirí ar fad.

Leabhar Crua Gaeilge

Tosóidh sé i Rang 3

Ní bheidh aon scríbhneoireacht neamhspleáach sa leabhar crua ar chor ar bith.

Ní bheidh ann ach obair fótachóipe a tugann an múinteoir do na páistí.

Le do thoil a mhúineadh an réamhfhoclach agus briathra a theastaíonn do gach leibhéal ranga

Isteach sa leabhar crua beidh:

Céad Reimniú (x30)

Na briathra sa Dara réimniú

Na briathra neamhrialta II.

Laethanta na seachtaine

Míonna na bliana

Séasúir

An t-am

Uimhreacha 1-20

Uimhreacha pearsanta

Na réamhfhocal do, le, ar, ag

Ar an, Faoin, in aice agus sa / san (rang a tri)

Briathra

Rang a trí	Rang a ceathar	Rang a cúig	Rang a sé
chéad tríocha focal	Conclude the Aimsir Chaite (30-40)	Conclude the Aimsir Fhasitineach	Conclude the Aimsir Láithreach
An Céad Reimniú (x30)	An Céad Reimniú (x40)	An Céad Reimniú (x40)	An Céad Reimniú (x40)
An Dara Reimniú (x12)	An Dara Reimniú (x19)	An Dara Reimniú (x19)	An Dara Reimniú (x19)
Na Briathra Neamhrialta (x11)	Na Briathra Neamhrialta (x11)	Na Briathra	Na Briathra
Foirmceisteach	Foirmceisteach		Neamhrialta (x11)
Foirmdearfach	Foirmdearfach		
Foirmdiúltach	Foirmdiúltach	Neamhrialta (x11)	Foirmceisteach
do-dom, duit, dó, di	30 basic verbs in the Aimsir Fhaistineach	Foirmceisteach	Foirmdearfach
na huimhreacha pearsanta	An Céad Reimniú (x30)	Foirmdearfach	Foirmdiúltach
le	An Céad Reimniú (x30)	Foirmdiúltach	Dulsiarar an
ar	An Dara Reimniú (x12)	30 basic verbs in the Aimsir Láithreach	Aimsir Chaite, Aimsir
ar an	Na Briathra Neamhrialta (x11)	An Céad Reimniú (x30)	Láithreach, Aimsir
sa	Foirmceisteach	An Dara Reimniú (x12)	Fhaistineach
ag	Foirmdearfach	Na Briathra	
ro	Foirmdiúltach	Neamhrialta (x11)	
l-20	an-	Foirmceisteach	
de	i	Foirmdearfach	
uatha agus iolrai	an t-am	Foirmdiúltach	
	21-100		
	níos		
	mo, do, a		

Féach ar appendix A don briathra, rhéamhfhocail

Leabhair Mór sa scoil

- Éadaí Liam
- Éadaí Salacha
- Ag siopadóireacht
- An Tusa mo Mhamáí

Léitheoirí ranga

Rang a trí agus rang a ceathair

- Stampaí
- Báisteach
- Ag an Siopa
- Ní maith liom é
- Cé leis an teach seo?
- An Pharáid Mhór
- Saoire Dheas!

Rang a cúig agus rang a sé

- Liathróid darb ainm
- Seoirse Bocht
- Anraith Cloiche
- Cá bhfuil mo Dhinnéar
- Bidí Ghlic

Suíomhanna Idirlin

- www.tearma.ie
- www.focloir.ie
- www.potafocal.ie
- www.robo.ie
- www.leighleat.com
- www.seideadsi.ie
- www.ccea.org.uk
- http://ccea.org.uk/curriculum/gaeilgeachas/bhonnch%C3%A9im/r%C3%A9ims%C3%AD_foghlama/teanga_agus_literadhacht
- http://ccea.org.uk/curriculum/gaeilgeachas/eochairch%C3%A9imeanna_l_2/r%C3%A9ims%C3%AD_foghlama/teanga_agus_literadhacht

Daingniú

Cuireadh an bplean seo os comhair an Bord Bainistíochta agus
rinneadh daingniú air ar an 5 - 3 - 19.

Cathaoirleach: Ronan Leyden Dáta: 5 March 2019

Príomhoide: PB Dáta: 5 - 3 - 19